

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžrk/15/2018
Identifikačné číslo spisu: 1015200362
Dátum vydania rozhodnutia: 12.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Morava
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1015200362.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Moravu a členiek senátu JUDr. Petry Príbelskej, PhD. a JUDr. Jarmily Urbancovej, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, so sídlom Primaciálne námestie 1, Bratislava, proti žalovanému: Okresný úrad Bratislava, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností, so sídlom Ružová dolina 27, Bratislava, za účasti: 1. Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, Bratislava, 2. Lesy Slovenskej republiky, š.p., so sídlom Nám. SNP 8, Banská Bystrica, 3. Okresný úrad Bratislava, majetkovoprávny odbor, so sídlom Tomášikova 46, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Co 101/14-BPR zo dňa 20. januára 2015, konajúc o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 6S/54/2015-59 zo dňa 13. septembra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k.6S/54/2015-59 zo dňa 13. septembra 2018 z a m i e t a .

Účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „správny súd“) rozsudkom č.k. 6S/54/2015-59 zo dňa 13.09.2018 postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Co 101/14-BPR zo dňa 20.01.2015. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 168 a § 169 v spojení s § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že žalovanému a pribratým účastníkom ich náhradu nepriznal.

2. Napadnutým rozhodnutím č. Co 101/14-BPR zo dňa 20.01.2015 žalovaný ako orgán príslušný na konanie podľa § 4 ods. 2 písm. b/ zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v nadväznosti na § 5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) postupom podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie orgánu verejnej správy prvého stupňa - Okresného úradu Bratislava, katastrálneho odboru č. C-223/14/ROEP/Petržalka zo dňa 30.10.2014,

ktorým podľa § 3 ods. 2 písm. a/ zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 180/1995 Z.z.“) vo veci námietky žalobcu k zápisu vlastníckeho práva v návrhu registra obnovennej evidencie pozemkov registra „E“ KN v k.ú. Petržalka, špecifikovaných v tomto rozhodnutí v súlade s ust. § 7 ods. 3 zákona č. 180/1995 Z.z. nevyhoveli.

3. Žalovaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že účelom zákona č. 180/1995 Z.z. je v konaní o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim zistiť dostupné údaje o pozemkoch a právnych vzťahoch k nim a na ich základe zostaviť a schváliť register obnovennej evidencie pozemkov. Predmetom konania boli pozemky vymedzené plošne vlastníckymi vzťahmi alebo držbou, ktoré nie sú evidované alebo sú evidované neúplne podľa osobitných predpisov v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií (§ 8 ods. 1 písm. a/, b/ a § 78 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam), ak v tomto zákone nie je ustanovené inak. Katastrálny odbor prešetril návrh registra týkajúci sa určenia vlastníckeho práva k pozemkom, ktoré boli predmetom konania v registri obnovennej evidencie pozemkov a zistil, že posudzované pozemky sú pozemky konfiškované podľa nariadenia SNR č. 104/1945 Zb., prípadne konfiškačného výmeru L-179/48-74/75 zo dňa 11.06.1948 a vyhlášky Ministerstva financií č. 353//1952 Ú.v.. Na základe predmetných zákonov sa konfiškáty stali majetkom štátu a podľa vyhlášky č. 158/1959 Ú.v. ich spravoval príslušný národný výbor, avšak ako majetok štátu. Z tohto dôvodu bolo potrebné skúmať druh pozemku, podľa ktorého sa určí správca majetku. Predmetné pozemky v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 229/1991 Zb., č. 61/1977 Zb. ako aj zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch boli v návrhu registra obnovennej evidencie pozemkov prešetrené správne na vlastníka Slovenská republika v podiele 1/1. Po prešetrení údajov však katastrálny odbor zistil, že pozemky registra E-KN, ktoré boli predmetom rozhodnutia o námietke neboli delené hranicou druhu pozemku. Preto bolo potrebné podeliť jednotlivé pozemky na nové podlomenia a následne v súlade s ustanoveniami príslušných zákonov určiť správcu majetku štátu a to Okresný úrad Bratislava, Slovenský pozemkový fond a Lesy Slovenskej republiky, š.p.. Delenie pozemkov podľa druhu pozemku, podlomenie parcelných čísel a určenie správcu majetku štátu bolo vykonané podľa § 13 ods. 3 písm. f/ metodického návodu na spracovanie registra obnovennej evidencie pozemkov, ktoré žalovaný v rozhodnutí s uvedením príslušných právnych predpisov popísal. Žalovaný, vyhodnotiac námietky žalobcu proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy prvého stupňa ako nedôvodné, poukázal na to, že podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. do vlastníctva obcí prechádzajú z majetku Slovenskej republiky veci, okrem hnutelností patriacich orgánom miestnej štátnej správy, ku ktorým patrilo ku dňu účinnosti osobitného predpisu právo hospodárenia národným výborom, na území ktorých sa nachádzajú. Z uvedeného preto vyplýva, že predpokladom prechodu vlastníctva veci z majetku štátu na obce je vlastníctvo Slovenskej republiky a existencia práva hospodárenia národného výboru ku dňu 24.11.1990. Vzhľadom na skutočnosť, že nepochybne ide o majetok štátu, vychádzajúc zo zápisu v PKV, kde je zapísané vlastnícke právo v prospech Československého štátu - Obvodného národného výboru v Bratislave - Petržalke bolo potrebné zapísať predmetné pozemky do vlastníctva Slovenskej republiky, v správe správcu majetku štátu podľa druhu pozemku, nakoľko vlastnícke právo Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy nemožno automaticky odvodzovať zo zápisu v PKV s poukazom na ust. § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. bez preukázania hospodárenia národným výborom hospodárskou zmluvou. Bez tohto právneho úkonu právo hospodárenia národnému výboru v zmysle vtedy platných predpisov nevzniklo. V konaní neboli doložené žiadne hospodárske zmluvy. Žalovaný preto vyslovil záver, že v súlade so záverom komisie zo zasadnutia zo dňa 21.10.2014 a s výsledkami prešetrenia mal za preukázané, že predmetné pozemky nie je možné zapísať v prospech žalobcu v zmysle ust. § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb.

4. Uznesením č.k.6S/54/2015-23 zo dňa 16.2.2017 krajský súd postupom podľa § 33 S.s.p. pribral do konania účastníkov administratívneho konania 1. Slovenský pozemkový fond, 2. Lesy Slovenskej republiky, š.p. a 3. Okresný úrad Bratislava, majetkovoprávny odbor.

5. Krajský súd sa primárne zaoberal námietkou žalobcu, podľa ktorého pozemky, ktoré sú predmetom tohto konania, podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb., ku ktorým mal právo hospodárenia národný výbor, mali prejsť do vlastníctva žalobcu. V tejto súvislosti uviedol, že nemožno vychádzať len z gramatického výkladu ust. § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb., ktoré výslovne nerozlišuje právo

hospodárenia národného výboru z hľadiska trvalej alebo dočasnej správy, avšak prioritne treba vychádzať zo zmyslu a účelu zákona. Správny súd sa zaoberal výkladom ust. § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. s tým, či pojem právo hospodárenia v sebe zahŕňa iba pojem trvalá správa, alebo ide o správu ako takú, teda nielen správu trvalú, ale aj správu dočasnú. Mal za to, že predpokladom prechodu poľnohospodárskych pozemkov do vlastníctva obcí je vlastníctvo Slovenskej republiky a existencia práva hospodárenia, ktoré patrilo národnému výboru k rozhodnému obdobiu, t.j. k účinnosti zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení ku dňu 24.11.1990. V právnej teórii ako aj v judikatúre súdov existujú dva protichodné názory na výklad pojmu právo hospodárenia, na ktoré poukázali účastníci tohto konania. Krajský súd sa stotožnil s argumentáciou vyslovenou v judikatúre súdov, na ktorú poukázal žalovaný (rozsudky Najvyššieho súdu SR sp.zn. MCdo/55/01, MCdo/56/01, 4Cdo/46/01, 2Cdo/115/02, 2Cdo/48/2005, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9Co/285/2013-193, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 2S 44/2015) a mal za to, že je potrebné rozlišovať medzi dočasnou správou majetku a hospodárením.

6. V nadväznosti na vyššie uvedené poukázal na skutočnosť, že zákon č. 279/1949 Zb. o finančnom hospodárení národných výborov konštituoval správu národného majetku národnými výbormi, avšak týmto neboli dotknuté predpisy o majetku skonfiškovanom, ako vyplýva z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Cdo/46/01 zo dňa 25.09.2002. Preto poľnohospodársky majetok národné výbory nemali v trvalej správe, mohol im byť zverený len do dočasnej správy podľa zákona č. 507/1950 Zb.. Do trvalej správy národných výborov mohol takýto majetok prejsť až po 01.09.1959 v zmysle vyhlášky č. 158/1959 Ú.v.. V prípade pozemkov, ktoré sú predmetom tohto konania, nie je v pozemkovej knihe žiadny zápis o trvalej správe národného výboru k predmetnému majetku, ktorý by sa odvolával na § 3 vyhlášky č. 158/1959 Ú.v..

7. Ďalej uviedol, že inštitút práva hospodárenia s národným majetkom upravoval ku dňu 24.11.1990 Hospodársky zákonník a vyhláška č. 119/1988 Zb., ktorá v § 4 stanovila, že právo hospodárenia patrí tej organizácii, ktorá je poverená úlohami, na plnenie ktorých národný majetok slúži, pokiaľ nie je touto vyhláškou alebo osobitným predpisom ustanovené inak. Preto národným výborom mohlo patriť právo hospodárenia len v prípadoch uvedených v § 8 ods. 2 a § 10 ods. 1 vyhlášky č. 119/1988 Zb., o čom žalobca v správnom konaní nepredložil žiadne dôkazy. Rozdiel medzi dočasnou správou majetku a hospodárením spočíva v tom, že pod dočasnou správou sa chápe iba činnosť smerujúca k ochrane a udržiavaniu zvereneného majetku, zatiaľ čo pod pojmom hospodárenie sa chápe aj účelné využívanie majetku na jeho hospodársky účel, pričom toto využívanie smeruje k jeho zveľadovaniu a zisku. Preto krajský súd vyslovil názor, že hospodárenie je možné iba v režime trvalej správy, za splnenia podmienky, že účel zvereneného majetku je v súlade s predmetom činnosti správcu. V prípade pozemkov ako majetku v dočasnej správe národného výboru nie sú splnené podmienky pre prechod vlastníctva ex lege do majetku obce (právny názor Krajského súdu v Bratislave v rozsudku sp.zn. 14Co/363/2012 zo dňa 27.5.2014).

8. Krajský súd mal z administratívneho spisu za preukázané, že pozemky špecifikované v rozhodnutiach orgánov verejnej správy, boli v pôvodných pozemkovoknižných vložkách zapísané v prospech Československého štátu - Obvodný národný výbor v Bratislave - Petržalka alebo na pôvodných vlastníkov. Vlastnícke právo žalobcu k predmetným nehnuteľnostiam nemožno odvodzovať zo zápisu v pozemkovoknižnej vložke bez preukázania trvalého hospodárenia národným výborom, nakoľko pre prechod vlastníctva na obec sa vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, ktorými sú vlastníctvo Slovenskej republiky k dotknutému majetku a existencia práva hospodárenia národného výboru ku dňu 24.11.1990. A keďže žalobca nepreukázal, že by ku dňu nadobudnutia účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. vykonával právo hospodárenia k predmetným pozemkom, tieto neprešli do vlastníctva obce podľa zákona č. 138/1991 Zb..

9. Ďalej poukázal na to, že hoci zo zápisnice komisie ROEP pre katastrálne územie Petržalka zo dňa 24.10.2014 vyplýva, že Slovenský pozemkový fond nedoložil listinu o odovzdaní pozemkov do trvalého užívania a Lesy SR, š.p. informovali správny orgán, že predmetné pozemky nemajú zahrnuté v spravovaní lesných dielcov, uvedené nemalo vplyv na rozhodnutie správneho orgánu, opäť s dôrazom na fakt, že žalobca nepreukázal ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb., že vykonával právo

hospodárenia k predmetným pozemkom.

10. Námietku zástupkyne žalobcu vznesenú na súdnom pojednávaní dňa 13.09.2018, doloženú neoznačenou a neoverenou katastrálnou mapou a snímkou z google map s tým, že ide o zmiešané pozemky teda aj stavebné, keďže niektoré sa nachádzajú pod komunikáciou Viedenská cesta - D1, čím správny orgán prideloval kultúru pozemkom bez toho, aby zistil aktuálny stav, správny súd vyhodnotil ako podanú po zákonom stanovenej lehote a podporne aj ako účelovú, irelevantnú, keďže krajský súd vyslovil jednoznačný právny názor, že žalobca nepreukázal v rámci správneho konania trvalé hospodárenie predmetnými pozemkami národným výborom ku dňu 24.11.1990.

11. Proti tomuto rozsudku podal žalobca - sťažovateľ kasačnú sťažnosť. Namietal, že žalovaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ustálil, že dotknuté pozemky spravovali príslušné národné výbory ako majetok Československého štátu. Zároveň si však odporuje, keď uviedol, že je potrebné skúmať druh pozemku, podľa ktorého bude určený správca majetku štátu. Správcom toho majetku bol preukázateľne príslušný národný výbor a teda nebolo potrebné v rámci konania ROEP zisťovať správcu, ak tento bol daný v PKV. Podľa sťažovateľa správny orgán vlastnícke práva k dotknutým pozemkom posúdil podľa nesprávnych právnych predpisov a na zistený skutkový stav ich nesprávne aplikoval. Pri posudzovaní vlastníckych práv k týmto pozemkom boli účastníkmi konania predložené listiny, ktoré preukazovali prechod vlastníckeho práva z pôvodných vlastníkov na Československý štát z titulu konfiškácie podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. Majetok bol pôvodným vlastníkom skonfiškovaný a prevedený do vlastníctva štátu, ktorá skutočnosť nebola sporná. Z predložených dokladov vyplynulo, že dotknuté pozemky boli nepridelenými konfiškátmi, s ktorými bolo ďalej nakladané ako s nepridelenými konfiškátmi v súlade s § 1 vyhlášky č. 158/1959 Ú.v.. Správny orgán sa uvedenou úpravou neriadil, keď išiel nad jej rámec a svojvoľne na základe nepodložených skutočností použil evidované údaje, ktoré sa na pôvodné pozemky tvoriace predmet ROEP - Petržalka nevzťahujú. Žalovaný sa taktiež nevysporiadal s tvrdeniami prvostupňového orgánu, že v danom prípade ide o majetok Československého štátu, ale nie je možné zistiť správcu majetku z dôvodu, že je potrebné sa vysporiadať s kultúrou pozemku.

12. Ďalej uviedol, že príslušný národný výbor s dotknutými pozemkami riadne nakladal, čo je preukázateľne odôvodnené samotným zápisom v pozemkovoknižných vložkách v časti B2, kde sa uvádza, že sa vkladá vlastnícke právo v prospech Československého štátu do správy Obvodného národného výboru v Bratislave v celosti. Sťažovateľ dal ďalej do pozornosti názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený v rozhodnutí sp.zn. 3Cdo/7/02, podľa ktorého je zrejmé, že v ust. § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. je prechod majetku na obce viazaný na súčasné splnenie dvoch podmienok, a teda musí ísť 1.) o inú ako hnutelnú vec patriacu orgánom miestnej štátnej správy (to znamená, že môže ísť o akúkoľvek aj poľnohospodársku nehnuteľnosť), ku ktorej 2.) patrilo právo hospodárenia národným výborom (bez rozlíšenia stupňa národného výboru a „trvalosti“ alebo „dočasnosti“ práva hospodárenia), na území ktorých sa nachádzajú. Z uvedeného tak vyplýva, že predpokladom prechodu vlastníctva veci na obce sú vlastníctvo Slovenskej republiky, existencia práva hospodárenia národného výboru ku dňu 24.11.1990 a teda v danom prípade zákonné podmienky na prechod vlastníckeho práva k dotknutým pozemkom v prospech sťažovateľa boli splnené. Záverom s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Sžr/5/2017 zo dňa 22.08.2018 poukázal na to, že krajský súd iba prevzal argumentáciu orgánov verejnej správy a námietkami sťažovateľa sa náležite nezaoberal.

13. Príbratý účastník 1. sa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti stotožnil s argumentáciou krajského súdu a navrhol, aby kasačný súd podľa § 461 S.s.p. kasačnú sťažnosť zamietol.

14. Vyjadrenia ostatných účastníkov konania ku kasačnej sťažnosti neboli podané.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.), je prípustná (§ 439 S.s.p.) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1

S.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 12. septembra 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

16. Podľa § 6 ods. 1 S.s.p. správne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

17. Podľa § 438 ods. 1 S.s.p. kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie krajského súdu.

18. Podľa § 454 S.s.p. na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

19. Kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako i rozhodnutie orgánu verejnej správy prvého stupňa, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

20. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu č.k. 6S/54/2015-59 zo dňa 13. septembra 2018, ktorým zamietol žalobu sťažovateľa o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného orgánu verejnej správy č. Co 101/14-BPR zo dňa 20.01.2015, ktorým podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku odvolanie sťažovateľa zamietol a potvrdil rozhodnutie orgánu verejnej správy prvého stupňa - Okresného úradu Bratislava, katastrálneho odboru č. C-223/14/ROEP/Petržalka zo dňa 30.10.2014, ktorým podľa § 3 ods. 2 písm. a/ zákona č. 180/1995 Z.z. vo veci námietky sťažovateľa k zápisu vlastníckeho práva v návrhu registra obnovenej evidencie pozemkov registra „E“ KN v k.ú. P., špecifikovaných v tomto rozhodnutí podľa § 7 ods. 3 zákona č. 180/1995 Z.z. nevyhovel.

21. Účelom zákona č. 138/1991 Zb. je ustanoviť, ktoré veci z majetku Slovenskej republiky prechádzajú do vlastníctva obcí 1) (Čl. 4 ods. 7 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o československej federácii v znení neskorších predpisov; pozn.) a upraviť majetkové postavenie a hospodárenie obcí s ich majetkom (§ 1 ods. 1).

22. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb., do vlastníctva obcí prechádzajú z majetku Slovenskej republiky veci, okrem hnutelností patriacich orgánom miestnej štátnej správy, ku ktorým patrilo ku dňu účinnosti osobitného predpisu3) (zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ktorý nadobudol účinnosť dňom 24. novembra 1990; pozn.) právo hospodárenia národným výborom, na území ktorých sa nachádzajú.

23. Z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou tvoril pripojený administratívny spis žalovaného, kasačný súd zistil, že sťažovateľ dňa 07.03.2014 doručil komisii Registra obnovenej evidencie pozemkov v k. ú. Petržalka námietku č. MAGSSNM 35953/2014 pod č. 44593 voči návrhu registra, týkajúcu sa zápisu vlastníckeho práva v prospech Slovenskej republiky v podiele 1/1, v správe Lesy Slovenskej republiky, š.p., pri dotknutých pozemkoch (špecifikovaných v rozhodnutí orgánu verejnej správy) a žiadal o zmenu vlastníka v prospech Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy z dôvodu, že ide o pozemky konfiškované podľa nariadenia SNR č. 104/1945 Zb., avšak s neprideleným konfiškátom a podľa vyhlášky č. 158/1959 Ú.v. s nimi nakladal príslušný národný výbor a následne podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. mali prejsť do vlastníctva Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Námietka bola prerokovaná na zasadnutí komisie registra obnovenej evidencie pozemkov v dňoch 09.10.2014 a 24.10.2014 so záverom vydať rozhodnutie, ktorým sa námietke nevyhovuje. Proti tomuto prvostupňovému rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol žalovaný tak, že odvolanie zamietol a potvrdil správnosť rozhodnutia orgánu verejnej správy prvého stupňa.

24. Vzhľadom na názorovú rozpornosť účastníkov konania považoval kasačný súd za kľúčové zaujať právny názor k výkladu ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb., konkrétne, či pojem „právo hospodárenia“ je možné interpretovať ako trvalú správu alebo ide o správu časovo obmedzenú t.j. správu dočasnú. Posúdenie výkladu ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. tak bolo v danej veci rozhodujúcim pre vyvodenie záveru, či boli kumulatívne splnené podmienky, ktorými sú vlastníctvo Slovenskej republiky ako aj existencia práva hospodárenia národného výboru ku dňu 24.11.1990 a teda, či dotknuté pozemky prešli do vlastníctva Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy (sťažovateľa).

25. Zo zákona č. 138/1991 Zb. vyplýva, že z vecí, okrem hnutelností patriacich orgánom miestnej štátnej správy, ku ktorým patrilo ku dňu účinnosti zákona č. 369/1990 Zb. právo hospodárenia národným výborom, zákon reštituuje len tie, ktoré boli v trvalej správe orgánov vtedajšej štátnej moci a správy. V zmysle § 29 ods. 1 zákona č. 279/1949 Zb. národné výbory spravovali národný majetok zverený do ich správy príslušným ústredným úradom po dohode s ministerstvami vnútra a financií. Uvedenými ustanoveniami neboli dotknuté právne predpisy o majetku skonfiškovanom a o majetku získanom na účely pozemkových reforiem v zmysle ust. § 31 ods. 2 zákona č. 279/1949 Zb. Obdobne aj k tomuto zákonu vydané Vládne nariadenie č. 90/1950 Zb. v § 6 ods. 6 ustanovilo, že právnou úpravou o správe národného majetku národnými výbormi zostali nedotknuté predpisy o majetku skonfiškovanom a znárodnenom a o majetku získanom na účely pozemkových reforiem, ktorý im bol zverený do dočasnej správy, kým sa o ňom definitívne nerozhodne. Poľnohospodársky majetok teda národné výbory nemali v trvalej správe, a teda im mohol byť zverený len do dočasnej správy, a to aj v zmysle Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva zo dňa 5. septembra 1950, ktorou sa vydávajú bližšie predpisy o prechode pôsobnosti Národného pozemkového fondu na Ministerstvo pôdohospodárstva a národné výbory a o prechode obdobnej pôsobnosti Povereníctva pôdohospodárstva na národné výbory č. 507/1950 Ú.v. Poľnohospodársky majetok mohol byť do trvalej správy zverený národným výborom buď ústredným úradom, alebo keď v súvislosti s nadobudnutím účinnosti Vyhlášky 158/1959 Ú.v., teda po 1. septembri 1959, prešiel do ich správy. Najvyšší súd poukazuje na to, že v predmetnej veci sa dotknuté pozemky stali majetkom štátu na základe konfiškácie v zmysle nariadenia č. 104/1945 Zb., čiže pred nadobudnutím účinnosti Vyhlášky č. 158/1959 Ú.v. Navyše prevody v zmysle Vyhlášky č. 158/1959 Ú.v. boli zaznamenané v pozemkovej knihe s odkazom na § 3 citovanej vyhlášky Takéto zverenie dotknutých pozemkov do trvalej správy však z obsahu administratívneho spisu nevyplývalo.

26. Najvyšší súd dáva v tejto súvislosti do pozornosti aj Vládne nariadenie č. 110/1953 Sb. zo dňa 18. decembra 1953 o správe národného majetku rozpočtovými organizáciami. Podľa § 2 tohto nariadenia sa toto nariadenie vzťahuje na hmotné predmety, ktoré sú národným majetkom v správe rozpočtových organizácií (ústredných úradov a orgánov, národných výborov, ostatných úradov, ústavov, súdov prokuratúr atď.). V zmysle § 3 tohto nariadenia rozpočtová organizácia spravujúc národný majetok je oprávnená a povinná v mene štátu ako vlastníka so starostlivosťou riadneho hospodára a s obmedzeniami uvedenými v tomto nariadení mať tento majetok v držbe a v evidencii, ochraňovať, udržiavať, zveľaďovať, využívať ho a nakladať s ním, ako to vyžaduje plnenie jej úloh. Podľa § 6 ods. 3 nariadenia je rozpočtová organizácia povinná dbať o poriadok vo verejných knihách, najmä, aby v nich bol zapísaný ako vlastník československý štát a vyznačená jej správa. Ustanovenie § 23 tohto nariadenia pritom stanovuje, že o správe a o nakladaní s majetkom skonfiškovaným, znárodneným a s majetkom získaným pre účely pozemkových reforiem platia dokiaľ s týmto majetkom nebolo konečným spôsobom naložené osobitné predpisy. Z citovaného Vládneho nariadenia č. 110/1953 Sb. zo dňa 18. decembra 1953 teda taktiež vyplýva, že národný majetok bol zverený národným výborom do dočasnej správy, t.j. pokiaľ sa s týmto majetkom konečným spôsobom nenaloží.

27. V neskoršom období dočasnú správu majetku riešila Vyhláška č. 86/1977 Zb. (§ 1 ods. 2 písm. i/), ktorú neskôr nahradila Vyhláška č. 61/1986 Zb., ktorá bola účinná v čase prijatia zákona č. 369/1990 Zb. Aj keď vo Vyhláške č. 61/1986 Zb. v odkaze platnom pre predmet a rozsahu úpravy podľa § 1 ods. 2 písm. i/ nie je uvedený konfiškačný zákon, ako to bolo vo Vyhláške č. 86/1977 Zb., je zrejmé, že toto ustanovenie sa vzťahuje aj na pozemky, ktoré tvoria nepridelený pôdohospodársky majetok nadobudnutý z pozemkových reforiem. Na základe uvedeného, ak išlo o dočasnú správu národných výborov, nie je možný prechod vlastníctva na obec riešiť zákonom č. 138/1991 Zb., nakoľko neboli splnené zákonné podmienky (právo hospodárenia v prospech národného výboru). V ďalšom období bola Vyhláška č.

61/1986 Zb. zrušená zákonom č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu, pričom v zmysle § 5 tohto zákona majetok štátu v dočasnej správe prešiel do správy Okresného úradu Bratislava.

28. S týmito závermi korešponduje aj výklad Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky ako ústredného orgánu štátnej správy, zo dňa 25. januára 2010, č. 306/2010-430, podľa ktorého, ak išlo o dočasnú správu národným výborom neprišlo k prechodu vlastníctva na obec zákonom č. 138/1991 Zb., nakoľko neboli splnené zákonné podmienky (právo hospodárenia v prospech národného výboru). Obdobne v tejto súvislosti možno poukázať i na stanovisko prezentované v prílohe č. 7 Metodického návodu spracovaného a vydaného Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Úradom geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (číslo MN 74.20.73.47.00 z júla 2006) na spracovanie registra obnovenej evidencie pozemkov, v zmysle ktorého bolo konštatované, že nehnuteľnosti, ktoré mali národné výbory k 24. novembru 1990 v dočasnej správe ako aj tie, ku ktorým síce mali právo hospodárenia, ale zároveň ich mali v trvalom užívaní iné než štátne organizácie, neprešli do vlastníctva obcí, ale zostali k 1. máju 1991 vo vlastníctve štátu.

29. Je potrebné zdôrazniť, že vlastnícke právo sťažovateľa k dotknutým pozemkom nemožno vyvodzovať len s poukazom na zápis v pozemkovoknižnej vložke, keďže ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. predpokladá súčasné splnenie podmienky existencie vlastníckeho práva Slovenskej republiky ako aj práva hospodárenia (vo vyššie popísanom zmysle) národného výboru ku dňu 24.11.1990. Z tohto pohľadu preto nemôže obstať námietka sťažovateľa, ktorý svoje vlastnícke právo vyvodzoval z toho, že príslušný národný výbor s dotknutými pozemkami nakladal, (čo malo byť preukázané zápisom v pozemkovoknižných vložkách v časti B2, kde sa uvádza, že sa vkladá vlastnícke právo v prospech Československého štátu do správy Obvodného národného výboru v Bratislave). V tejto súvislosti sa žiada poznamenať i to, že takýto zápis správy Okresného národného výboru k väčšine dotknutých nehnuteľností v pozemkovej knihe chýbal, pričom posledný zápis vlastníctva k týmto nehnuteľnostiam bol vykonaný v prospech pôvodných vlastníkov (napr. PKV č. 194). V nadväznosti na uvedené kasačný súd poukazuje na to, že sťažovateľ nepredložil žiaden relevantný dokument, ktorým by preukázal výkon práva hospodárenia národným výborom (či už fakticky, alebo právne napr. uzavretím nájomnej zmluvy) ku dňu 24.11.1990. Podľa názoru kasačného súdu sťažovateľ nespochybnil správnosť rozhodnutia žalovaného ani tým, že predložil snímku z Google s poukazom na to, že ide o pozemky zmiešané, t.j. aj stavebné, keď niektoré z nich sa majú nachádzať pod cestnou komunikáciou Viedenská cesta - D1, čím mal orgán verejnej správy pridelovať kultúru pozemkom bez zistenia aktuálneho stavu. Táto námietka bola jednak uplatnená po lehote uvedenej v ust. § 181 ods. 1 S.s.p., avšak kasačný súd nad rámec toho doplnia predovšetkým to, že uvedená skutočnosť nedeklaruje stav ku dňu 24.11.1990 a nepreukazuje splnenie podmienok v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb.

30. Najvyšší súd preto s poukazom na vyššie uvedené konštatuje, že v danom prípade podmienky vyžadované § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. splnené neboli, keď právo hospodárenia v prospech národného výboru nebolo preukázané, išlo o nehnuteľnosti v dočasnej správe národného výboru a ako také nemohli prejsť ex lege do vlastníctva sťažovateľa.

31. Pokiaľ sťažovateľ poukazoval na rozhodnutie najvyššieho súdu sp.zn. 3Cdo/7/02, z čoho je podľa jeho názoru zrejmé, že aj právny názor na danú problematiku prechádza postupným vývojom, kasačný súd dáva do pozornosti sťažovateľa napríklad rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2005, sp.zn. 2Cdo 48/2005, z 16. marca 2016, sp.zn. 7Cdo 641/2014, ako aj z 22. februára 2017, sp.zn. 8Cdo 105/2016, ktoré nadväzujú na závery prijaté v skorších rozhodnutiach sp.zn. MCdo 55/2001, MCdo 56/2001, 4Cdo 46/2001, 2Cdo 115/2002, 2Cdo 48/2005.

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že skutočnosti, ktorými sťažovateľ v kasačnej sťažnosti spochybňoval predmetné rozhodnutie krajského súdu boli v zásade totožné s námietkami, ktoré namietal už v správnej žalobe, pričom so všetkými pre vec podstatnými otázkami sa krajský súd náležite vysporiadal. Kasačný súd zistil, že kasačná sťažnosť sťažovateľa neobsahuje žiadne právne relevantné námietky, ktoré by mohli ovplyvniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

33. S poukazom na závery uvedené vyššie považoval kasačný súd námietky sťažovateľa vznesené v kasačnej sťažnosti za nedôvodné a preto kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú podľa § 461 S.s.p. zamietol.

34. O trovách konania rozhodol podľa § 467 ods. 1 S.s.p. v spojení s ustanoveniami § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. a contrario tak, že sťažovateľovi nepriznal náhradu trov konania z dôvodu neúspechu v konaní a žalovanému a ďalším účastníkom konania nárok na náhradu trov konania zo zákona nevyplýva.

35. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.